

Complexnummer: 530994

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Belvédère

Aantal complexonderdelen

5

Monumentnummers van complexonderdelen

530993, 530995, 530996, 530997, 530998

Woonplaats

Overveen

Gemeente

Bloemendaal

Provincie

Noord-Holland

Locatie van het hoofdoject

Bloemendaalseweg 244 1, 2051 GN te Overveen

Complexomschrijving

Omschrijving van het complex

Het in hoofdlijnen goed bewaarde complex BUITENPLAATS BELVEDÈRE maakt deel uit van de Overveense landgoederenreeks van Belvédère, Vaart en Duin, Duinlust, Elswoutshoek, Elswout, Koningshof en Duinvliet. Belvédère ligt aan de Bloemendaalseweg ten zuiden van de Tetterodeweg en wordt door een sloot gescheiden van de buitenplaats Vaart en Duin aan de zuidkant. De buitenplaats omvat een HOOFDGEBOUW (onderdeel 1), TUIN- EN PARKAANLEG (onderdeel 2), restanten van een CHRYSANTHEMUM KAS (onderdeel 3), restanten van een IJSKELDER (onderdeel 4) en HEKPIJLERS MET TOEGANGSHEK (onderdeel 5). De garage en de berg- en houtloods zijn te zeer verbouwd om voor bescherming in aanmerking te komen.

In april 1792 werd langs de Overveense weg een stuk grond, namelijk 246 roeden duin in erfpacht uitgegeven aan een zekere IJff de la Chambre. Hij zette er een 'Nieuw gebouwd Buitenverblijf', aldus een verkoopnotitie van zeven jaar later. Koper is dan Hendrik Kamp uit Bloemendaal. De naam van het buitenverblijf was De Uitkijk. In 1817 werd Arent Pluym, koopman te Amsterdam, de eigenaar. Hij kocht terrein in de omgeving aan om de buitenplaats uit te breiden. Met de eigenares van het weiland tegenover zijn huis, mevrouw Hooft-Warin, maakte Pluym de afspraak om nooit 'eenige boomen of ander plantsoen, betimmeringen of versparingen op eenig het minste gedeelte van hetzelfde land te zullen laten doen, welke eenigzints het gezigt dat het huis van 't voorzeide perceel daarover heeft, zoude kunnen belemmeren, maar inteegendeel het zelve altoos tot de grootte zoo als heet thans geleegeen legt als weiland moeten laten gebruiken'. Al een jaar later wilde de eigenares van het weiland daar een 'werkmanswoning' bouwen. Pluym stemde onder stringente voorwaarden hierin toe: het huisje mocht geen verdieping hebben en evenmin mocht de was buiten gehangen

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

worden in het geboomte eromheen. De Uitkijk was dus in het begin van de 19de eeuw een plaats van vermaak met een uitzicht. Aan de zuidkant van het huis kon Pluym zijn eigendom in 1818 uitbreiden met een woonhuis, een koetshuis en paardenstalling, tuin en erf. Hij noemt het bezit 'Belvédère'. In 1820 volgde weer een uitbreiding. Het oude buitenverblijf wordt in dat jaar door een nieuw huis vervangen, opgebouwd van sloopmateriaal uit Beverwijk. Het was een fors blokvormig gebouw van twee bouwlagen onder een schilddak. Lutgers heeft het in 1840 afgebeeld. In 1837 wist Pluym, uit de boedel van de in dat jaar overleden mevrouw Hooft-Warin, het weiland tegenover zijn huis te verwerven, waarmee zijn vrije uitzicht op Haarlem verzekerd was. Aan de westkant van zijn terrein, ter hoogte van de Middenduinseweg laat Pluym in 1846 een orangerie met biljartkamer bouwen (afgebroken begin 20ste eeuw). Na zijn dood in 1846 verkopen de erfgenamen Belvédère in 1863 aan Willem Borski II (1799-1881), eigenaar van Elswout. Diens dochter Louise Cathérine, gehuwd met H.M.J. van Loon, liet twee grote vertrekken aan het huis bouwen die dienst deden als eetkamer en salon. Haar broer Willem Borski III (1834-1884), die vanaf 1867 Belvédère bewoonde liet de stal met koetshuis vergroten en begon na de dood van zijn vader in 1881 met de aanleg van een ruim landschappelijk park. Ter plaatse lag een eenvoudig landschapspark met een openbare weg van de dorpskern naar de Joodse begraafplaats en Middenduin. Deze weg was in 1776 aangelegd. Door acties van de eigenaar van Belvédère, die het langstrekken van begrafenistoeten als een groot 'inconvenient' beschouwde werd bereikt dat in 1874 de weg werd verlegd: dit werd de Tetterodeweg. De oude weg is in het parkbos nog steeds aanwezig. Het nieuwe park werd gestoffeerd met bouwwerkjes als een muziektent, een rustieke koepel (afgebroken 1905), een hertentent (afgebroken eind jaren veertig van de vorige eeuw) en een faisanterie. Na het kinderloos overlijden van Willem Borski III in 1884 kwam Belvédère aan diens oudste zuster mevrouw D. van der Vliet-Borski. Vanaf 1885 bewoonde haar dochter B.J.W. Bijleveld-Van der Vliet Belvédère. Zij wist het gebied uit te breiden met onder andere de Brouwerskolk, waaraan zij een grotto met koepel liet neerzetten. De oude vinkenbaan ten noordwesten van het huis werd in een tennisbaan veranderd. Later zou hier de garage worden gebouwd. Van 1905 dagtekenet de berg- en houtloods. Het grote huis werd in 1903 vervangen door een geheel nieuw herenhuis op een andere plaats naar ontwerp van architect C.B. Posthumus Meyjes, uitgevoerd door de firma Staal & Haalmeijer uit Amsterdam. Het oude huis aan de straatweg werd spoedig daarna afgebroken. Tegelijkertijd werd de parkaanleg opnieuw onder handen genomen. Architect L.A. Springer maakte daarvoor de ontwerpen. Ter plaatse van de oude orangerie werd in 1906 een chrysanthemumkas gebouwd. De restanten zijn nog aanwezig, evenals die van een daarnaast gelegen ijskelder. Na de dood van mevrouw Van der Vliet-Borski in 1912 wordt haar dochter mevrouw Bijleveld eigenaar. Zij sterft in 1926. De nieuwe eigenaar H. Smit van Gelder laat het huis afbreken en naar ontwerp van A.A. de Maaker ter plaatse een nieuw huis bouwen in Franse Lodewijk XIV stijl. Springer krijgt in 1928 de opdracht de tuin en het park te reorganiseren. Na een brand in de jaren tachtig van de 20ste eeuw, waarbij alleen de buitenmuren van het huis gespaard bleven, is het interieur opnieuw ingedeeld. Het huis biedt thans plaats aan vijf appartementen.

Waardering

De BUITENPLAATS BELVEDÈRE is van algemeen cultuurhistorisch belang:

- wegens de ouderdom;
- wegens de geschiedenis voor de regio;
- als onderdeel van een reeks van buitenplaatsen;
- als voorbeeld van het oeuvre van tuinarchitect Leonard Springer.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 530993

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	14 juni 2010
Kadaster deel/nr	82706/45

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*					
Overveen	Bloemendaal	Noord-Holland					
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Bloemendaalseweg	244		1	2051 GN	Overveen		
Bloemendaalseweg	244		2	2051 GN	Overveen		
Bloemendaalseweg	244		3	2051 GN	Overveen		
Bloemendaalseweg	244		4	2051 GN	Overveen		
Bloemendaalseweg	244		5	2051 GN	Overveen		
Bloemendaalseweg	244			2051 GN	Overveen		
Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding		Grondperceel		
Bloemendaal	E	1846	A1				
Bloemendaal	E	1846	A3				
Bloemendaal	E	1846	A4				
Bloemendaal	E	1846	A2				
Bloemendaal	E	1846	A5				

Omschrijving**

Omschrijving onderdeel 1

Noord-zuid gericht langgerekt HOOFDGEBOUW uit 1928, opgetrokken in neo Lodewijk XIV stijl naar ontwerp van architect A.A. de Maaker. Het huis werd gebouwd ter plaatse van een ontwerp van architect C.B. Posthumus Meyjes uit 1903. De Maaker schiep een gebouw op rechthoekige plattegrond met hoekrisalieten aan de langgerekte noordoost- en zuidwestgevel. Het gebouw telt twee bouwlagen en een kap die bestaat uit een omlopend schilddak. Voor de brand bestond de dakbedekking uit pannen, thans cingels. De gevels zijn gepleisterd, de risalieten afgeboord met zandstenen hoekblokken. De hoofdingang bevindt zich aan de gebogen oprijlaan aan de noordoost kant in het terugliggende gedeelte. De begane grond is uitgevoerd in zandsteen, op de verdieping hebben de vensters een zandstenen omlijsting. De voordeur met half rond bovenlicht wordt geflankeerd door een getoogd venster met wisseldorpel en roedeverdeling. Boven de voordeur is een smeedijzeren balkon op zware consoles aangebracht. Hierop opent een deur

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

versierd in neo-Lodewijk-XIV vormen. Ook hier twee getoogde vensters met wisseldorpel en roedeverdeling. Dakkapel met spiegelboogvormige afsluiting. Voor de lange gevel aan de zuidwestkant ligt een terras. Openslaande deuren met half rond bovenlicht op de begane grond, getoogde vensters met kruisroeden en dito openslaande deuren op de verdieping en dakkapel als aan de noordoostzijde. Alle gevelopeningen zijn van luiken voorzien. Op de verdieping voor de middelste drie traveeën een smeedijzeren balkon à la française. Aan de korte zuidwestzijde een uitgebouwde erker met openslaande deuren en terras; op de verdieping getoogde vensters. Luiken aan de gevelopeningen. In het noordoostelijke deel bevond zich oorspronkelijk de afdeling voor het personeel met de keukens. Kleine uitbouw. Het interieur is na de brand geheel verbouwd en tot vijf appartementen ingericht.

Waardering

HOOFDGEBOUW, behorend tot de buitenplaats Belvédère, van algemeen cultuurhistorisch belang:

- wegens de bewuste situering in het park;
- als middelpunt van de parkaanleg.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Woonhuis(K)

Functie

Woonhuis

Monumentnummer*: 530995

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	14 juni 2010
Kadaster deel/nr	82706/35

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Overveen	Bloemendaal	Noord-Holland

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Bloemendaal	E			1844
Bloemendaal	E			2629
Bloemendaal	E			2630
Bloemendaal	E			2692
Bloemendaal	E			2691
Bloemendaal	E			1955
Bloemendaal	E			1954

*Omschrijving***

Omschrijving onderdeel 2

TUIN- EN PARKAANLEG. Rondom het huis uit 1928 dat een ouder huis uit 1903 vervangt ligt het landschapspark, dat in verschillende fases tot stand is gekomen. Willem Borski III (1834-1884), die vanaf 1867 Belvédère bewoonde, begon na de dood van zijn vader in 1881 met de aanleg van een ruim landschappelijk park, gestoffeerd met bouwwerkjes als een muziektent, een rustieke koepel (afgebroken 1905), een hertentent (afgebroken eind jaren veertig van de vorige eeuw) en een faisanterie. Ter plaatse lag een eenvoudig landschapspark met een openbare weg van de dorpskern naar de Joodse begraafplaats en Middenduin en enkele gebogen paden. De weg bestaat nog steeds. Zij is met lindebomen beplant. Over dit park is niets naders bekend. Na het kinderloos overlijden van Willem Borski III in 1884 kwam Belvédère aan diens oudste zuster mevrouw D. van der Vliet-Borski. Vanaf 1885 bewoonde haar dochter B.J.W. Bijleveld-Van der Vliet Belvédère. Zij wist het gebied uit te breiden met onder andere de Brouwerskolk, waaraan zij een grotto met koepel liet neerzetten. De oude vinkenbaan ten noordwesten van het huis werd in een tennisbaan veranderd. Later zou hier de garage worden gebouwd. Van 1905 dagtekent de berg- en houtloods. Het grote huis werd in 1903 vervangen door een geheel nieuw herenhuis naar ontwerp van architect Posthumus Meyjes, uitgevoerd door de firma Staal & Haalmeijer uit Amsterdam. Het oude huis aan de straatweg werd spoedig daarna afgebroken. Tegelijkertijd werd de parkaanleg opnieuw onder handen genomen. Een ontwerp van tuinarchitect L.A. Springer voor mevrouw Bijleveld-Van der Vliet, vermoedelijk uit 1903, vertoont een formele tuin dicht bij het huis, afgesloten met een exedra. Verder van het huis was de aanleg in landschapsstijl. Of de formele tuin is uitgevoerd is

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

onduidelijk. In een volgend ontwerp tekent Springer zijn landschappelijke paden over de formele tuin heen. Ter plaatse van de oude oranjerie werd in 1906 een chrysanthemum-kas gebouwd. De restanten zijn nog aanwezig, evenals die van een daarnaast gelegen ijskelder. In een volgende fase, 1928, werd nogmaals een beroep gedaan op Springer. Hij creëerde op een zacht glooiend terrein een net van gebogen en elkaar kruisende paden in een parkbos, de gebogen oprijlaan met beukbeplanting, deels over de oude openbare weg naar de Joodse begraafplaats, een lange zichtas vanaf het hooggelegen huis richting Overveen en een doorkijk in zuidoostelijke richting, de zogenoemde 'vallei'. Van zijn plantmateriaal vallen de fraaie solitaires als beuk, eik, tamme kastanje en paardenkastanje op. De aanleg van Springer uit 1903 en 1928 is in zijn geheel nog herkenbaar aanwezig. Een aantal doorzichten is echter dichtgegroeid en de 18de-eeuwse lindelaan verkeert in een matige staat.

Waardering

TUIN- EN PARKAANLEG, behorend tot de buitenplaats Belvédère, van algemeen belang:

- wegens de ouderdom;
- als een voorbeeld uit het oeuvre van tuinarchitect L. Springer;
- wegens de tuinhistorische waarde.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Historische aanleg

Monumentnummer*: 530996

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	14 juni 2010
Kadaster deel/nr	82706/20

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Overveen	Bloemendaal	Noord-Holland

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Bloemendaal	E			2692

Omschrijving**

Omschrijving onderdeel 3

Ter plaatse van een oranjerie werd in het zuidelijk gedeelte van het park in 1906 een CHRYSANTHEMUM-KAS gebouwd. Het langgerekte bouwwerk bestond uit drie compartimenten waaronder een langgerekte kweekbak op het zuiden gericht en een met een tongewelf overdekte ruimte daarnaast om de stekken vorstvrij te bewaren. De wanden van de kas waren uit baksteen opgetrokken en gecementeerd. Het gedeelte op het zuiden bestond waarschijnlijk uit met glas bezette ramen. Dit is in de loop van de tijd verdwenen.

Waardering

(Restanten van een) CHRYSANTHEMUM-KAS, behorend tot de buitenplaats Belvédère, van belang:

- wegens het type;
- wegens de uniciteit;
- als functioneel onderdeel van de buitenplaats.

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
Kastelen, landhuizen en parken	Tuin, park en plantsoen	Kas(L)

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 530997

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	14 juni 2010
Kadaster deel/nr	82706/27

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Overveen	Bloemendaal	Noord-Holland

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Bloemendaal	E			2692

Omschrijving**

Omschrijving onderdeel 4

In het zuidelijk deel van het park ligt de voormalige IJSKELDER, waarvan het bouwjaar niet bekend is, mogelijk eveneens omstreeks 1900. Via dubbele ijzeren deuren is de ruimte toegankelijk waarin het ijs in de zomer werd bewaard. De ijskelder is opgetrokken uit rode baksteen, dat met een cementlaag is afgestroken. Aarden dekking.

Waardering

IJSKELDER, behorend tot de buitenplaats Belvédère, van belang:

- wegens het type;
- als functioneel onderdeel van de buitenplaats.

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
Kastelen, landhuizen en parken	Tuin, park en plantsoen	Ijskelder

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 530998

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	14 juni 2010
Kadaster deel/nr	82706/11

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Overveen	Bloemendaal	Noord-Holland

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Bloemendaal	E			2691

*Omschrijving***

Omschrijving onderdeel 5

HEK MET HEKPIJLERS. Aan de Bloemendaalseweg staat een gietijzeren hek, bestaande uit twee hekposten op natuurstenen voetstuk waartussen twee vleugels. De hekposten met een halfronde beëindiging met krulwerk en een bekroning. Op de beide posten een plaquette met 'Belvédère'. De beide vleugels zijn samengesteld uit horizontale en verticale spijlen. De verticale spijlen eindigen met een pijlpunt. Omstreeks 1900.

Waardering

HEK MET HEKPIJLERS, behorend tot de buitenplaats Belvédère, van belang:

- wegens de ouderdom;
- wegens het type;
- wegens de functie;
- wegens de samenhang met de overige onderdelen van de buitenplaats.

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
Voorwerpen op pleinen en dergelijke	Erfscheiding(D)	Hek

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument